

Τραγούδι-δάσκουμε ©

NEOHEL
MODERN GREEK & EUROPEAN STUDIES
PUBLICATIONS

**Αξιοποιώντας το
τραγούδι
στη διδασκαλία της
δεύτερης/ξένης γλώσσας**

- ✓ Είδη τραγουδιών
- ✓ Κριτήρια επιλογής

Μαρία Πλουσίου- Στέλλα Καραχριστιανίδου

Πίνακας Παύλου Σάμιου

έμφαση σε γραμματικές δομές/γραμματικούς τύπους

π.χ. «Θέλω κοντά σου να μείνω. Θέλω σκιά σου να γίνω. Κάθε πληγή ν' απαλύνω που σε πονά..»

αφηγηματικά τραγούδια

π.χ. «Έφυγα από το σπίτι μου μια μέρα με μπελάδες, ήμουν σχεδόν 18..»

«ακούω και κάνω» παιδικά

π.χ.«Χόκι Πόκι»

επαναλαμβανόμενο μοτίβο

π.χ. «Στα ξενύχτια λέμε ναι, και στις τρέλες λέμε ναι, στα μεθύσια λέμε ναι..»

Ταξινόμηση της Dubin (1974)

από σειρές, ταινίες

π.χ.«Αν θυμηθείς τ' όνειρό μου», «Είσαι το ταίρι μου» κ.ά

πολλές επαναλήψεις σε λέξεις, στίχους και ρεφρέν

π.χ. «Το πρόβλημά μου είσαι εσύ, είσαι εσύ, είσαι εσύ, μονάχα εσύ»

καθολικές ιδέες

π.χ. ειρήνη

π.χ.«Άνθρωπε αγάπα τη φωτιά σταμάτα και τη δύναμή σου δώσ'τη στο φιλί σου»

Διάκριση του House (1997) και της Ur (1992)

✓ τραγούδια για διδακτικό σκοπό

Ο Αστερίας έρχεται
ΤΡΑΓΟΥΔΙ - ΠΟΙΗΜΑ - ΠΑΙΧΝΙΔΙ 1

Ο Αστερίας έρχεται, έρχεται, έρχεται!
 ο Αστερίας έρχεται στη χώρα μας, παιδιά.

Απ' την Ελλάδα έρχεται, έρχεται, έρχεται!
 απ' την Ελλάδα έρχεται με κέφι και χαρά.

Ο Αστερίας κάθεται, κάθεται, κάθεται!
 ο Αστερίας κάθεται στην τάξη μας, παιδιά.

Θέλει όλοι να μάθουμε, να μάθουμε, να μάθουμε!
 θέλει όλοι να μάθουμε καλά ελληνικά.

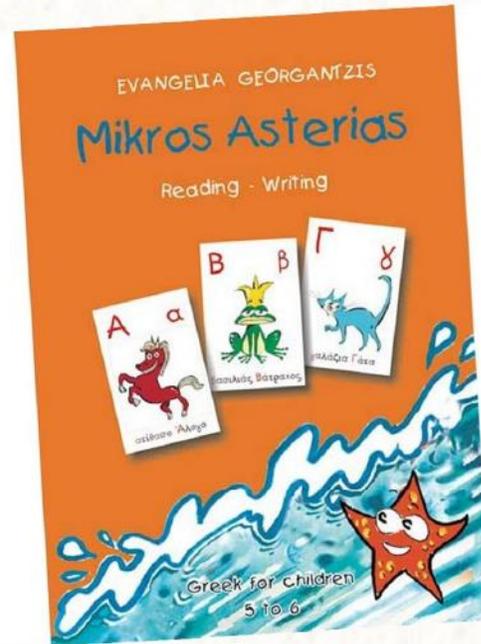
Ο Αστερίας έγινε, έγινε, έγινε!
 ο Αστερίας έγινε ο φίλος μας παιδιά.

Και εμείς πάντα μιλάμε, μιλάμε, μιλάμε!
 κι εμείς πάντα μιλάμε μαζί του Ελληνικά.

έντεκα

(Ραυτοπούλου-Γεωργαντζή, 2002, σ. 11)

<https://www.youtube.com/@NEOHELPublications>

✓ αυθεντικά τραγούδια

59. Λύκε, λύκε είσαι εδώ;
ΤΡΑΓΟΥΔΙ - ΠΟΙΗΜΑ - ΠΑΙΧΝΙΔΙ 13

Περπατώ μέσ' το δάσος,
 όταν ο λύκος δεν είναι εδώ.
 - Λύκε, λύκε είσαι εδώ;
 - Εδώ είμαι!
 - Και τι κάνεις;
 - Βάζω το σασκάκι μου και σε κυνηγώ.

Περπατώ μέσ' το δάσος,
 όταν ο λύκος δεν είναι εδώ.
 - Λύκε, λύκε είσαι εδώ;
 - Εδώ είμαι!
 - Και τι κάνεις;
 - Βάζω το πουκάμισό μου και σε κυνηγώ.

Συνεχίζουμε το τραγούδι με:
 το παντελόνι μου, τη γραβάτα μου,
 το καπέλο μου, τα παπούτσια μου,
 τα γυαλιά μου ...

6 εστ

(Ραυτοπούλου-Γεωργαντζή, 2004, σ. 6)

Κριτήρια Επιλογής

Ωρα για τραγούδι

Κάπου θα συναντηθούμε - 1990

Στίχοι: Γιάννης Μηλιώκας
Μουσική: Γιάννης Μηλιώκας
Τραγούδι: Γλυκερία & Γιάννης Μηλιώκας

-Στις 11 μπορείς;
-Όχι, όχι!
-Στις 12 μπορείς;
-Όχι, όχι
-Στις 4 μπορείς;
-Μπορώ, μπορώ!
-Αλλά δεν μπορώ εγώ!

-Τώρα να 'ρθεις μπορείς;
-Όχι, όχι!
-Αν έρθω εγώ μπορείς;
-Όχι, όχι
-Χαράματα μπορείς;
-Μπορώ, μπορώ!
-Ναι, αλλά δεν μπορώ εγώ!

-Το Σάββατο μπορείς;
-Όχι, όχι!
-Την Κυριακή μπορείς;
-Όχι, όχι!
-Παρασκευή μπορείς;
-Μπορώ, μπορώ!
-Αλλά δεν μπορώ εγώ!

Δεν μπορεί, δεν μπορεί
κάπου θα συναντηθούμε!
Δεν μπορεί, δεν μπορεί
στο ίδιο σπίτι ζούμε!

-Τον Μάιο μπορείς;
-Όχι, όχι!
-Τον Αύγουστο μπορείς;
-Όχι, όχι!
-Δεκέμβριο μπορείς;
-Μπορώ, μπορώ, μπορώ!
-Αλλά δεν μπορώ εγώ!
-Έτσι ε;

Στίχοι

- εύκολα κατανοητοί
- επαναλαμβανόμενοι
- καλογραμμένοι

(Lems, 1996·Becerra-Vera & Rosa Muñoz, 2013)

Θέμα – Περιεχόμενο

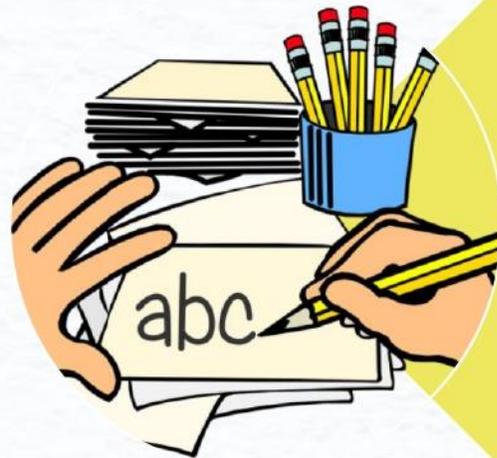
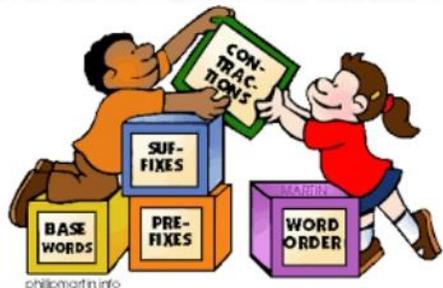
- ενδιαφέροντα θέματα
- ξεκάθαρη πλοκή
- ξεκάθαρους χαρακτήρες

(Hancock, 1998· Lems, 1996)

διδασκτικά αξιοποιήσιμο θεματικό λεξιλόγιο

(Griffe, 1992· Hancock, 1998)

ικανοποιητικό ποσοστό γραμματικού φαινομένου

(Griffe, 1992· Hancock, 1998· Lems, 1996· Sariçoban & Metin, 2000)

το τραγούδι μας 🎵

6.28 **Σήμερα γάμος γίνεται**
 Στίχοι & Μουσική: Παραδοσιακό (Κυκλάδες), ερμηνεία: Γιάννης Πάριος

6.28.α. **YouTube** Ακούστε το τραγούδι και συμπληρώστε τα κενά με λέξεις από το ηλίσιο.
<https://goo.gl/1Coc5t>

αποχωρίζεται / γίνεται / περήφανε από / περιβόλι / νύφη / βασιλικό / καμαρώνει / μόνο / πεταχτεί / αγαλιά / μαλάινει / φτερά

Σήμερα γά-, σήμερα γάμος _____ [δίν]

σ' ωραίο _____ [δίν]

Σήμερα από-, σήμερα _____ [δίν]

η _____ από την κόρη. [δίν]

Γαμπρέ, τη νύ-, γαμπρέ, τη _____, ν' αγαπάς [δίν]

να μην τίν(ε) _____ [δίν]

Σαν το βασι-, σαν το _____ στη γη [δίν]

να τίν(ε), _____ [δίν]

Σήκω περή-, σήκω _____ [δίν]

κι άνοιξε τα _____ σου. [δίν]

Να _____ η πέρδικα [δίν]

που 'χαις στην _____ σου. [δίν]

Γιάννης Πάριος (1946)
Τραγουδιστής

Άθιαλά κίση του (έλληνα ζωγράφου
Louis Dupré (1769-1837)

Τι προσέχουμε;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

6.28.β. Ψάχνω στο λεξικό και γράφω τη μετάφραση στη γλώσσα μου

ο σπιτός =

ο βασιλικός =

η αγαλιά =

η μόνο =

η πέρδικα =

το περιβόλι =

το φτερά =

περήφανε-η-ο =

αποχωρίζομαι =

καμαρώνω =

μαλάινω =

πετάγομαι =

Αξιοποίηση του τραγουδιού
«Σήμερα γάμος γίνεται»
 για τη διδασκαλία **λεξιλογίου** σχετικού με
 τον γάμο, άλλα και λεξιλογίου που συνδέεται
 με έθιμα και παραδόσεις του γάμου.

Κριτήρια Επιλογής

ευκρινής ήχος

**φυσική ευδιάκριτη
προφορά**

(Griffe, 1992· Hancock, 1998)

εξοικείωση με

**διαφορετικές προφορές
φυσικών ομιλητών**

(Dubin, 1974)

**ηχος-προφορά-
φωνολογία**

**εξοικείωση με γρήγορη
εκφορά λόγου των
φυσικών ομιλητών**

(Dubin, 1974)

**εξοικείωση με τον
ιδιαίτερο επιτονισμό της
γλώσσας-στόχου**

(Dubin, 1974)

7.25. Κρίνα του γιαλού (2012)

Μουσική: Ευαθία Ρεμπούτσικα, στίχοι: Μιχαήλ Γκανάς, ερμηνεία: Αϊκίσιος Πρωτοψάλτης

7.25.α. Ακούστε το τραγούδι και συμπληρώστε τα κενά με λέξεις από το ηλίαιο.

<https://goo.gl/VwWgSD>

Μά___μου σε ψηλό βου___
 Θ' ανέβω μήπως και ___δω,
 ό___τα νη___, το ___κι και τη___.
 Μάνα μου αχ, την Αμοργό
 και ως το ___ντε το κλωρό,
 βήματα θεού, ___ κρίνα του ___λού.

Αχ, έλα στη Λευκάδα,
 νύχτα με φε___ράδα,
 να ___σεις το φε___ρι με συρτή.
 Αχ, και στη Σαντορίνη,
 έλα σαν το δελφίνι,
 το αίμα σου να γίνει θα___σοί.

Μά___μου σαν μικρός θεός,
 απ(ό) το (έ)να στ(ό) άλλο πέλαγος,
 έ___ μόλα___, με μία δρασκε___.
 Μάνα μου αχ από τη___
 και μέχρι το Ιό___,
 βήματα θεού, σαν κρίνα του ___λού.

Αχ, έ___ και στη___σο,
 στην Κρήτη και στην___σο,
 να ___σουμε___πού___ στο χορό.
 Αχ, και στη Μυτιλήνη,
 στη Νάξο, στο Μερσίνη,
 ___ρίφα___ να στρώσω στο νερό.

7.25.β. Σημειώστε σε ποια θαλάσσια βρίσκονται τα νησιά.
 Write down in which sea do these islands belong.

Νησιά	Θάλασσα	
	Ιόνιο πέλαγος	Αιγαίο πέλαγος
η Αμοργός		+
η Ζάκυνθος		
η Θάσος		
η Ιθάκη		
η Ιος		
η Κόσος		
η Κρήτη		
η Λευκάδα		
η Μυτιλήνη		
η Νάξος		
η Σαντορίνη		
η Σκιάθος		
η Τζα		+

7.25.γ. Ψάχνω στο λεξικό και γράφω τη μετάφραση στη γλώσσα μου

- ο γιαλός =
- η δρασκελιά =
- η συρτή =
- η φεγγαράδα =
- το γοριφαλό =
- το δελφίνι =
- το κρίνο =
- το πέλαγος =
- θαλασσίς-ιά-ί =
- κλωρός-ή-ό =
- λιώνω =
- έγια μόλα =
- μάσα μου = αγαπημένη/ν μου
- η Νιος = η Ιος
- η Τζα = η Κέα
- το Θιάκι = η Ιθάκη
- το Τζάντε = η Ζάκυνθος

Τι προσέχουμε;

ΠΡΟΦΟΡΑ

για / γα / γγα, θια / θα, ήλω, ήλια / ήλα,
 νιο / νο / νιο-ο, πια / πα, σια / σα,
 κα, τια / τα, τζα / τζα, τσια

1.24. Μι ρε λα

Στίχοι, μουσική: Σπύρος Γραμμένος, Ερμηνεία: Μιρέλα Πάκου
<https://goo.gl/aYPUZm> - <https://goo.gl/LM4gTV>

1.24.α. Ακούστε το τραγούδι και συμπληρώστε τα κενά με συνδυασμούς συμφώνων. Παρατηρήστε τις λέξεις που έχουν ξένη προέλευση και συζητήστε στην τάξη. Βρείτε το παιχνίδι που γίνεται με το όνομα του κοριτσιού, τον τίτλο του τραγουδιού και το «φιλά ρε» στην τρίτη στροφή του τραγουδιού. Δημηγυρίστε με δικά σας λόγια την ιστορία της Μιρέλας και του φίλου της. Ψάξτε στο διαδικτυο και φέρτε πληροφορίες για τη Μιρέλα Πάκου.

Στο πά___ο___ωρι___ήκαμε σε___σοική ο___ή___α.
 ε___θήκαμε σε θέα___ο, βρεθήκαμε σε πί___α.
 Κιθάρα έπαιζε κι εγώ ακο___εόν και πιάνο.
 Αυτός ήλιγάκι έντε___ος κ' εγώ μία σο___άνο.

Αυτό δεν ήτανε δε___ός, αυτό δεν ήτανε ___έση.
 Στην ά___η___ε___αίνα εγώ κι αυτός να ___αίνει θέση.
 Σε όλα διαφέραμε- κυρίως στην κου___ούρα
 ήτανε ένας πόλεμος πάνω σε πα___τούρα.

Εγώ να ήλω «μύλα ρε» κι αυτός να ήλει «Μιρέλα».
 Τα___ό του χόρευα εγώ κι εκείνος ταρα___έλα.
 Μείναμε στα Πε___άληνα* σε μία ___α___ονιέρα
 κι επάνω στο πε___ά___αμμο μου' ___αφε «καθημέρα».

Μου το' λέγε η μάνα μου με μουσικό μπν ___έξω,
 πως μάυρη θα είναι η ζωή και πως θα τιν ___έξω.
 Όμως εγώ από μ___ή το είχα το μ___όβιο,
 παρέα με το αγόρι μου να παίζω στο Ηρώδειο**.

Τι προσέχουμε; ΠΡΟΦΟΡΑ: Συνδυασμοί συμφώνων

βρ, γκ, γν, γρ, κή, κρ, ήκ, ήτ, μα, γγκ, ντ, πρ, ρντ, ρσ, ρτ, ρκ, σμ, στ, στρ, τρ, σκ, χν

* Παλιό συνοικία της Αθήνας. Μια συνοικία που τα τελευταία χρόνια είναι ένα από τα καινούργια στέκια (πομπέια που είναι της μόδας και είναι τόπος συνάντησης κυρίως νέων) διασκέδασης της νεολογίας. Η συνοικία πήρε αυτό το όνομα επειδή παλιά υπήρχαν εκεί κάτι μεγάλα πέτρινα αλώνια τα οποία χρησιμοποιούσαν οι κατοικοί της για να αλωνίζουν τα σιτηρά τους.
 ** Το αρχαίο ρωμαϊκό θέατρο Ηρώδειο του Αττάκου κάτω από την Ακρόπολη, όπου δίνονται συναυλίες το καλοκαίρι στα ηλίαια του Θεατοβήθ Αθηνών.

1.24.β. Ψάχνω στο λεξικό και γράφω τη μετάφραση στη γλώσσα μου.

- δεσμός, ο
- άρση, η
- (όρος στη μουσική)
- κουτούρα, η
- παριστούρα, η
- πισία, η
- ταραντέλα, η
- αλώνι, το
- ακορντεόν, το
- πάλλο, το
- πεντάγραμμο, το
- ταγκό, το
- έντεκνος-π-ο
- μπελέκι με κόποιον

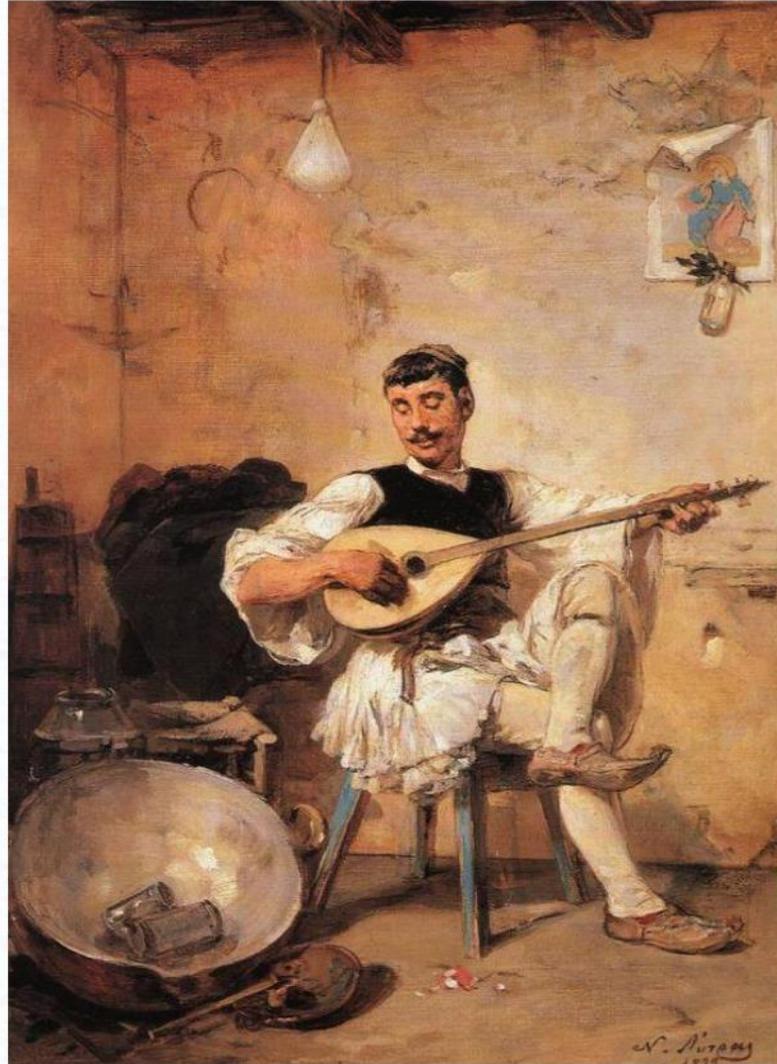

Αξιοποίηση τραγουδιών για εξάσκηση στην προφορά

Κριτήρια Επιλογής

- Ποικιλία ακουσμάτων διαφορετικά μουσικά είδη

(Becerra-Vera & Rosa Muñoz, 2013· Lems, 1992)

Πίνακας Νικηφόρου Λύτρα

- Αναζήτηση πολιτισμικών στοιχεία για περαιτέρω συζήτηση-αξιοποίηση (Hancock, 1998· Sariçoban & Metin, 2000)

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
CULTURE

Οι γιορτές

Τα Χριστούγεννα, η Πρωτοχρονιά, τα Φώτα

1. Τα κάλαντα

Την παραμονή των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς και των Φώτων, τα παιδιά γυρίζουν από σπίτι σε σπίτι και δέχονται Κάλαντα. Οι οικοδεσπότες τους δίνουν χρήματα και γιάντζα. Τα κάλαντα έχουν τη ρίζα τους στις Καθέσδες του Βυζαντίου. Οι Καθέσδες ήταν οι γιορτές της πρώτης ημέρας του Ιανουαρίου. Το έθιμο υπάρχει μέχρι σήμερα. Κάθε περιοχή της Ελλάδας έχει διαφορετικά κάλαντα.

Τα πιο γνωστά κάλαντα των Χριστουγέννων

Καθήν ημέραν* άρχοντες
κι αν είναι ορισμός σας
Χριστού τη Θεία Γέννηση
να πω σε' αρχοντικό σας.

Χριστός γεννιέται σήμερα
εν Βηθλέμ τη πόση,
οι ουρανοί αγαλλιάονται
χαίρει η φύσις όλη.

Εν τω σπηλαίω τίκεται
εν φάτη των ζώων
ο Βασίλευς των ουρανών
και Ποιητής των όδων.

12ος αιώνας μ.Χ.

Καθή σας ημέρα*, άρχοντες,
κι αν δέδετε
για τη θεία γέννηση του Χριστού
δα πω σο αρχοντικό σας (σπίτι).

Ο Χριστός γεννιέται σήμερα
στην πόση Βηθλέμ,
οι ουρανοί χαίρονται,
χαίρει κι όλη η φύσις.

Μέσα στο σπήλαο γεννιέται,
στη φάτη των ζώων,
ο Βασίλευς των ουρανών
και Ποιητής όδων
(όδου του κόσμου).

12th c. A.D.

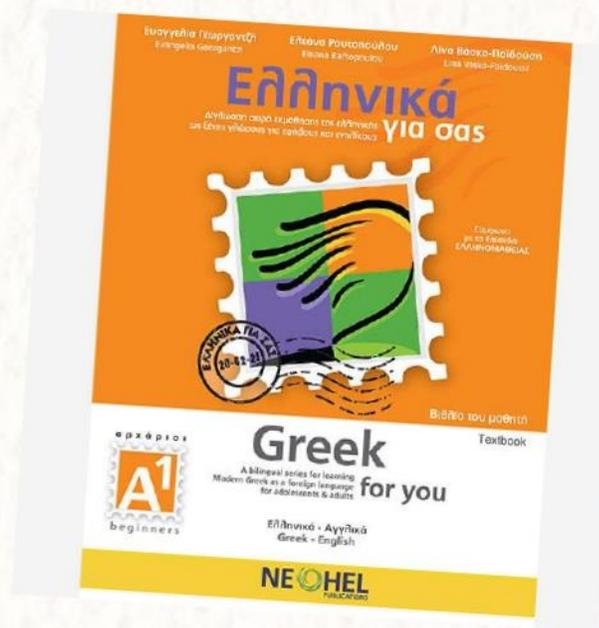
Good day lords
And if you want I shall tell you
about Christ's birth.

Christ is being born today
in Bethlehem
The heavens are happy
All nature is happy.

He is born in a cave,
in the animal's manger
The king of heavens
and Creator of all.

Λεξιλόγιο Π2.1

ο άρχοντας	lord	η φάτη	manger
ο βασιλεύς	king	το βυζάντιο	byzantium
ο ουρός/ουρανός	heaven	το έθιμο	custom
ο ποιητής	poet (masc.)	οι καθέσδες	carols
ο Χριστός	Christ	οι καλέσδες	calls
η αρχόντισσα	lady	τα κάλαντα	carols
η βασίλισσα	queen	το φώτα	epiphany
η γεννηση	birth	θιόσσο-ο	divine
η οικοδέσποινα	hostess	γεννιέται	I am being born / to be born
η παρασηνή	poet (fem.)	χαίρωμαι	I am happy / to be happy
η ποιήτρια	poet (fem.)	να σε πούμε;	Shall we sing the carols?
η πρωτοχρονιά	New Year's Day	νέσε τα!	Yes, do!

«Τα κάλαντα των Χριστουγέννων»
Παρουσίαση πολιτισμικών στοιχείων με
τραγούδια (κάλαντα των Χριστουγέννων)

(Γεωργαντζή και σύν, 2014)

Κριτήρια Επιλογής

Αρχάριο επίπεδο

Συχνόχρηστο
λεξιλόγιο

Σύντομη
έκταση (έως
16 στίχους)

Πολλές
επαναλήψεις

Σχετικά αργό
ρυθμό

Μέσο επίπεδο

Διαχειρίσιμο
λεξιλογικό
φορτίο

Λογική
έκταση

(Lems, 1996)

Κριτήρια Επιλογής

Πηγή: https://www.jensenyamahamusic.com/wp-content/uploads/2012/10/YMES_Class_singing_with_Kathy_20120925032215722.jpg

Μαθητές/τριες

ηλικία

(Becerra-Vera & Rosa Muñoz, 2013·Griffe, 1992)

μαθησιακές ανάγκες

(Becerra-Vera & Rosa Muñoz, 2013·Griffe, 1992)

μαθησιακοί στόχοι

Griffe (1992)

ενδιαφέροντα

(Becerra-Vera & Rosa Muñoz, 2013·Griffe, 1992)

αριθμός μαθητών

Griffe (1992)

ώρες διδασκαλίας

Griffe (1992)

Κριτήρια Επιλογής

Έχω την απαραίτητη **υλικοτεχνική υποδομή** για να αξιοποιήσω το τραγούδι στην τάξη; (Griffe, 1992)

Εμένα μου **αρέσει** το τραγούδι; (Lems, 1996)

Ανταποκρίνεται στις **φωνητικές δυνατότητες** των μαθητών μου; (Lems, 1996)

Είναι **δημοφιλές ή κλασικό**; Θα το ακούσουν και εκτός τάξης; (Lems, 1996)

Είναι, άραγε, στα **γούστα των μαθητών** μου; Αξίζει να δοκιμάσω και να πειραματιστώ... (Hancock, 1998)

κακή γραμματική

«Θ' ανέβω και θα τραγουδήσω στο πιο ψηλότερο βουνό»

«Σ' ένα παράθυρο είδα μια σκιά αναμμένη...»

φτωχό λεξιλόγιο ή γραμματική ταυτόχρονα

με μπερδεμένες ή αντιφατικές εικόνες

«Γαλάζιο γύψο η οροφή και τα τακούνια μου καρφί».

«Πάρ'το Λίζα και κάν' το κορνίζα και θάλ'το στην πρίζα να κάνει σουξέ»

Lems (1996)

υπερβολική έκταση

«Πάμε Χαβάη»
«Μία μέρα της Μαίρης»

δυσνόητους στίχους

«...Ζαβαρακατρανέμια ίλεως ίλεως
λάμα λάμα νάμα νάμα νέμια»

παραμορφωμένη προφορά

στίχους που προφέρονται δύσκολα

«Παραλύω, νιώθω σαν
να πηγαίνω πρώτη μέρα στο σχολείο...»

Τραγούδι-δάσκουμε ©

NEOHEL
MODERN GREEK & EUROPEAN STUDIES
PUBLICATIONS

Σας ευχαριστούμε
για την προσοχή σας

Μαρία Πλουσίου- Στέλλα Καραχριστιανίδου

Περισσότερα βλέπε:

Πλουσίου, Μ. (2021). Το τραγούδι στη διδασκαλία της δεύτερης/ξένης γλώσσας. Οφέλη και διδακτικά ζητήματα. *Νέος Παιδαγωγός*, τχ. 24 σ.σ. 656-664.

Μαρία Πλουσίου

Πτυχιούχος του Τμήματος Γλώσσας Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης), εξειδίκευση στην Τουρκική Γλώσσα. Κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος με αντικείμενο τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης (Πανεπιστήμιο Λευκωσίας) εκπαιδευτικός, συγγραφέας εκπαιδευτικού υλικού (7 Βήματα στα Ποιήματα: Αξιοποίηση της Ποίησης στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης, Θα το μάθεις και θα πεις κι ένα τραγούδι).

Στέλλα Καραχριστιανίδου

Πτυχιούχος του τμήματος Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών της Ελληνικής Φιλολογίας (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης). Κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στις Τέχνες, Λογοτεχνία και Κοινωνία (Πανεπιστήμιο Μάαστριχτ, Ολλανδία). Διδάσκουσα τα Ελληνικά ως ξένη γλώσσα σε ενηλίκους, συμμετείχε στη συγγραφή εκπαιδευτικού υλικού για τα ελληνικά ως ξένη γλώσσα (Θα το μάθεις και θα πεις κι ένα τραγούδι).